

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Monika Zawadzka

Przy udziale prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Jerzego Kopcia
w sprawie **D. B.**

skazanego z art. 200 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. art. 4 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt V Ka 851/21,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi

z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 298/19,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**2. zarządza zwrot na rzecz D. B. wniesionej przez niego opłaty
od kasacji.**

[J.J.]

Małgorzata Wąsek-Wiaderek Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

D. B. został oskarżony o to, że:

„w bliżej nieustalonym okresie od 2004 roku do 2013 roku w X., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie doprowadził małoletnie K. i N. W. oraz A. C., w czasie, gdy nie miały one ukończonych 15 lat do poddania się innej czynności seksualnej, przez to, że rozbierał ww. pokrzywdzone i dotykał je po całym ciele i w miejsca intymne, oraz przez to, że wielokrotnie kładł rękę N. W. na swoim penisie, tj. o czyn z art. 200 § 1 k.k. w zw. związku z art. 12 k.k.”.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt IV K 298/19, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

1. uznał oskarżonego, w ramach zarzuconego mu czynu, za winnego tego, że:

a. w nieustalonym bliżej czasie w roku 2007 w X. dopuścił się względem urodzonej w dniu [...] 2002 roku N. W. innej czynności seksualnej polegającej na bezpośrednim dotykaniu jej miejsc intymnych, czym wyczerpał dyspozycję czynu z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności;

b. w nieokreślonym bliżej czasie w roku 2013 w X. usiłował dopuścić się względem urodzonej w dniu [...] 2002 roku N. W. innej czynności seksualnej polegającej na dotykaniu jej miejsc intymnych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonej, czym wyczerpał dyspozycję art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.;

c. w latach 2011 – 2013 w X. w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dopuszczał się względem urodzonej w dniu [...] 2006 roku K. W. innych czynności seksualnych oraz doprowadzał ją do wykonania innych czynności seksualnych w ten sposób, że rozbierał K. W., dotykał bezpośrednio jej miejsc intymnych oraz kładł rękę K. W. na swoim, obnażonym przed nią członkiem, czym wyczerpał dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.;

d. w nieokreślonym bliżej czasie w roku 2011 w X. dopuścił się innej czynności seksualnej względem urodzonej w dniu [...] 1998 roku A. C. w ten sposób, że dotykał bezpośrednio miejsc intymnych A. C., tj. przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.,

przy czym przyjął, że czynów z punktów b – d, oskarżony dopuścił się w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności;

e. w latach 2004 – 2006 w X., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dopuszczał kilkakrotnie innych czynności seksualnych względem urodzonej w dniu [...] 1998 roku A. C. w ten sposób, że dotykał bezpośrednio jej miejsc intymnych, czym wyczerpał dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w miejsce kar pozbawienia wolności wymierzonych w punkcie 1. orzekł wobec oskarżonego karę łączną 7 lat pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej:

a. N. W. po 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze skazaniem za czyn z punktu 1a.,b. wyroku;

b. K. W. 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze skazaniem za czyn z punktu 1c. wyroku;

c. A. C. po 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze skazaniem za czyn z pkt 1d.,e. wyroku;

4. na podstawie art. 41 § 1a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego za każdy z przypisanych mu w pkt 1. wyroku czynów środek karny w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką na nimi, na zawsze;

5. na podstawie art. 41a § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego za każdy z przypisanych mu czynów w punkcie 1. wyroku środek karny w postaci zakazu

kontaktowania się w jakiejkolwiek formie w stosunku do pokrzywdzonych N. W., K. W. oraz A. C., ustalając okres stosowania każdego z zakazów na 8 lat;

6. na podstawie art. 41a § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł względem oskarżonego środek karny w postaci zakazu zbliżania się na odległość nie mniejszą niż 100 metrów w stosunku do pokrzywdzonych N. W. w związku ze skazaniem z punktu 1c. oraz A. C. w związku ze skazaniem za czyn z punktu 1d., ustalając okres stosowania każdego z tych zakazów na 10 lat;

7. na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone w punkcie 4 wyroku zakazy, orzekając zakaz zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką na nimi, na zawsze;

8. na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone w punkcie 5 wyroku zakazy kontaktowania się w jakiejkolwiek formie z pokrzywdzoną N. W. oraz A. C., orzekając wobec oskarżonego łącznie ten zakaz w stosunku do każdej z wymienionych pokrzywdzonych na okres 10 lat;

9. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 10.014 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Opisane orzeczenie zaskarżone zostało w całości apelacjami obrońców oskarżonego.

Obrońca adwokat B. T. zarzucił wyrokowi „Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k., art. 438 pkt 2, 3 i 4 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. (...)

I. Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

1.) art. 185a § 1 (in fine) k.p.k. w zw. z art. 171 § 7 k.p.k. w zw. z art. 171 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez zaniechanie powtórnego przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych N. W. i K. W. na etapie postępowania jurysdykcyjnego – mimo, iż konieczność taka zaistniała tak zarówno wobec: a.) ujawnienia w toku postępowania, po odtworzeniu nagrań z przesłuchania pokrzywdzonych, że z uwagi na sposób przeprowadzenia tych czynności, w tym brak etapu swobodnej wypowiedzi, pouczenia o obowiązku mówienia prawdy K. W.,

zadawanie pytań sugestywnych (przesłuchanie K. W.), jedynie ogólnikowość i zdawkowość relacji (przesłuchanie N. W.), jak również niedopuszczalne w trakcie czynności przesłuchania K. W. zachowanie biegłej E. C., wpływające na przebieg i wartość dowodową uzyskanych zeznań (co znalazło wyraz w ustanej opinii wydanej przez biegłą A. B. oraz prywatnej opinii sporządzonej przez prof. E. G.), jak również: b.) wobec ujawnienia nowych informacji w toku postępowania, o które pokrzywdzone nie były pytane, treści rozmów z osobami trzecimi na temat zdarzeń, w tym spisywania relacji na temat zdarzeń w obecności rodziców, a nadto z uwagi na: c.) nie posiadanie przez oskarżonego obrońcy w dacie przesłuchania w/w pokrzywdzonych w postępowaniu przygotowawczym, co w konsekwencji wobec bezkrytycznego zaakceptowania przez Sąd sposobu, w jaki dowody te zostały uzyskane – doprowadziło do naruszenia prawa do obrony oskarżonego D. B. i zasadne było ich powtórzenie przed Sądem meriti w trybie określonym w art. 185a § 1 in fine k.p.k.;

2.) art. 201 k.p.k. i art. 196 § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. – poprzez oparcie ustaleń faktycznych na opinii biegłego z zakresu psychologii A. G. oraz E. C. – mimo, iż w czasie przesłuchania małoletniej pokrzywdzonej N. W., ujawniły się okoliczności podważające zaufanie do bezstronności i fachowości biegłej E. C., co znalazło wyraz w przebiegu tej czynności oraz wskazywała na to treść opinii ustnej wydanej w sprawie przez biegłą A. B. oraz opinia prywatna sporządzoną przez prof. E. G., co jednocześnie podważało możliwość czynienia ustaleń faktycznych w oparciu o treść opinii wydanych w sprawie przez biegłą A. G., jak i E. C.;

3.) art. 410 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. – poprzez bezzasadne pominięcie dowodu z opinii biegłej A. B., przy ocenie dowodów z zeznań pokrzywdzonych w niniejszej sprawie – mimo, iż biegła dostarczyła w swoich opiniach, tak ustnej, jak i pisemnej – istotnych informacji z punktu widzenia posiadanej przez nią wiedzy specjalnej, w tym co do <<psychologicznej wiarygodności zeznań pokrzywdzonych>> (błędnie zrównanych przez Sąd, jako wiarygodność w rozumieniu procesowym) wpływających bezpośrednio na ocenę wartości dowodowej materiału osobowego zgromadzonego w sprawie w postaci zeznań pokrzywdzonych;

4.) art. 201 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. – poprzez oddalenie wniosku dowodowego o wydanie opinii przez innego biegłego z zakresu psychologii, mimo iż wobec

zasadniczych sprzeczności w opiniach wydanych w sprawie przez biegłe A. G. i E. C. z innej strony oraz A. B. z drugiej, zasadne było dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, zwłaszcza w celu ponownego uczestniczenia w przesłuchaniu pokrzywdzonych, a następnie wydania opinii w sprawie, w zakresie w jakim wcześniej opiniowano;

5.) art. 410 k.p.k. w zw. z art. 393 § 3 k.p.k. – poprzez bezzasadne pominięcie treści wydanej w sprawie opinii prywatnej prof. E. G. złożonej do akt przez obronę, w tym zaniechanie przeanalizowania przez Sąd jej rzeczywistej treści, a jedynie bezzasadne stwierdzenie, że opinia ta dotyczy oceny materiału dowodowego (w tym wiarygodności pokrzywdzonych) zarezerwowanej dla Sądu – podczas, gdy zawierała ona istotne informacje, które z punktu widzenia posiadanej wiedzy specjalnej, w szczególności z zakresu psychologicznej oceny zeznań, winny zostać rozważone przez Sąd w kontekście analizy całego materiału dowodowego zebranego w sprawie (nie zaś błędnie odczytanej przez Sąd, jako mającej zastąpić ocenę procesową dowodów osobowych z zeznań pokrzywdzonych) – zwłaszcza, że opinia ta z jednej strony, z uwagi na zawartą w niej treść, dotyczącą wiedzy z zakresu psychologii – winna zostać przez Sąd oceniona przy analizie opinii procesowych (wspierając tę wydaną w sprawie przez biegłą A. B.), z drugiej zaś wobec sprzeczności z opiniami biegłej A. G. i E. C. – stanowiła co najmniej istotną informację o potrzebie zasięgnięcia kolejnego dowodu procesowego z opinii specjalistycznej;

6.) art. 4 i 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. – poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym w szczególności w postaci zeznań pokrzywdzonych K. W., N. W. oraz A. C. (w kontekście wydanych w sprawie opinii psychologicznych), przy jednoczesnym pominięciu, bądź błędnym rozważeniu okoliczności wpływających na treść w/w dowodów, zwłaszcza wobec sprzeczności zachodzących w ich treści, nie pozwalających w istocie (zwłaszcza wobec sposobu przeprowadzenia czynności w trybie art. 185a § 1 k.p.k., wpływu rozmów między samymi pokrzywdzonymi, ich rodzicami oraz psychologami na treść ich relacji) na rozdzielenie rzeczywistych przeżyć od zasłyszanych, bądź wyinterpretowanych, zwłaszcza wobec upływu czasu od ich rzekomego zaistnienia, których nadto wątpliwości Sąd nie rozstrzygnął w treści skarżonego rozstrzygnięcia – co w efekcie powodowało, że brak było podstaw do przyjęcia, aby w niniejszej sprawie zostało

przełamane domniemanie niewinności chroniące oskarżonego D. B. i uznanie w oparciu o treść w/w dowodów sprawstwa przypisanych mu czynów;

a nadto niezależnie od w/w zarzutów w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu D.B. w pkt 1d:

II. Naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 14 § 1 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. polegające na wydaniu skarżonego orzeczenia poza zakresem wyznaczonym granicami skargi oskarżyciela publicznego, co nastąpiło przez wyodrębnienie z opisu czynu zachowania popełnionego na szkodę A. C. w roku 2011, które miało mieć miejsce w miejscowości Y. (pomimo błędnego przyjęcia w opisie czynu, że miało ono miejsce w X.) wedle bowiem ustaleń faktycznych z uzasadnienia wyroku miało mieć ono miejsce w domu położonym w tej miejscowości – mimo, iż zachowanie takie nie zostało zarzucone przez oskarżyciela publicznego w akcie oskarżenia, albowiem biorąc pod uwagę opis czynu zarzucanego oskarżonemu, zachowania na szkodę pokrzywdzonych miały być realizowane wyłącznie w X., tj. mieszkaniu rodziny B.;

a nadto niezależnie od wcześniej wymienionych zarzutów, przy tylko hipotetycznej akceptacji ustaleń faktycznych dokonany przez Sąd I instancji:

III. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę skarżonego rozstrzygnięcia i mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu, że materiał dowodowy zebrany w sprawie jest wystarczający do przyjęcia, że oskarżony usiłował popełnić czyn przypisany mu w pkt 1b sentencji wyroku – podczas, gdy materiał dowodowy, w tym zeznania pokrzywdzonej N. W., nie były w tym zakresie wystarczające, aby bez obrazy art. 5 § 2 k.p.k. i bez nieuprawnionej nadinterpretacji zeznań pokrzywdzonej N. W. (która opierała się na przypuszczeniach) przyjąć, że oskarżony swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do dokonania innej czynności seksualnej polegającej na dotykaniu jej miejsc intymnych, co w efekcie nie pozwalało na przypisanie oskarżonemu sprawstwa czynu z pkt 1b;

a nadto:

IV. Rażąca niewspółmierność (surowość) kar jednostkowych pozbawienia wolności i wymierzonej za ciąg przestępstw, przekraczającą swoją dolegliwością stopień winy i społecznej szkodliwości czynów przypisanych oskarżonemu oraz kary łącznej,

polegającą na braku zrelatywizowania wymiaru kary, tak do okoliczności samych czynów (z punktu widzenia natężenia czynności sprawczych podejmowanych przez oskarżonego przez pryzmat art. 200 § 1 k.k.), jak również jego dotychczasowej niekaralności oraz prowadzenia ustabilizowanego trybu życia, które to okoliczności winny prowadzić do wniosku o konieczności zasadniczego złagodzenia tak kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne czyny oraz ciąg przestępstw, jak i kary łącznej”.

Odwołując się do tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W apelacji sformułowano też wniosek alternatywny o uzupełnienie przewodu sądowego w ramach postępowania odwoławczego poprzez:

- dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego psychologa oraz przesłuchanie pokrzywdzonych z jego udziałem, a następnie wydanie opinii psychologicznej dotyczącej pokrzywdzonych w zakresie tez wynikających z wcześniejszej opinii;
- ponowne przesłuchanie pokrzywdzonych, w tym N. W. i K. W. w warunkach, o jakich mowa w art. 185a § 1 k.p.k. z udziałem biegłego psychologa.

W związku z tym skarżącym wniósł o zmianę wyroku prze uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o zmianę wyroku przez złagodzeni kar jednostkowych i za ciąg przestępstw oraz kary łącznej.

Obrońca adwokat B. C. zarzuciła „Na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. (...):

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie:
 - a) art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. wyrażającą się w poczynieniu ustaleń faktycznych w sposób błędny a nadto poprzedzony ogólną i niewszechstronną oraz naruszającą zasady prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, oceną dowodów, z pominięciem szeregu z nich, co skutkowało niezasadnym odmówieniem wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego D. B. oraz opinii biegłej A. B. i niezasadnym przyznaniem tej wiarygodności dowodom dla oskarżonego niekorzystnym, w tym przede wszystkim niewiarygodnym i zasugerowanym, także w skutek nieprawidłowo przeprowadzonego przesłuchania, zeznaniom K. W., N. W. i A. C. oraz nierzetelnym, niepełnym, stronniczym i niewiarygodnym opiniom biegłych A.

G. i E. C. i w efekcie błędnym ustaleniem, że oskarżony D. B. dopuścił się czynów przypisanych mu przez Sąd w zaskarżonym wyroku, podczas gdy oskarżony nie dopuścił się żadnego z przypisanych mu przestępstw,

b) art. 171 § 7 k.p.k. w zw. z art. 171 § 1 k.p.k. i art. 171 § 4 k.p.k. wskutek uznania za dowody i dokonanie na ich podstawie ustaleń faktycznych dowodów z zeznań mał. K. W. i N. W., mimo iż świadkom tym w czasie przesłuchania nie umożliwiono swobodnego wypowiedzenia się, a ich depozycja została zdeterminowana sugerującymi pytaniami przeprowadzającego przesłuchanie sędziego, w efekcie czego depozycje obu świadków nie stanowiły wiarygodnego materiału dowodowego, zdolnego do czynienia na jego podstawie jakichkolwiek ustaleń faktycznych, a tym bardziej ustaleń niekorzystnych dla oskarżonego,

c) art. 170 k.p.k. w zw. z art. 193 § 3 k.p.k. oraz art. 201 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 6 k.p.k. wskutek niezasadnego oddalenia wniosków dowodowych obrońców istotnych dla dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych, w tym obrony oskarżonego, który nie dopuścił się zarzuconych mu czynów, a został o nie fałszywie oskarżony, a mianowicie:

- wniosku obrońców o powołanie dowodu z opinii zespołu biegłych: psychologa, psychiatry oraz seksuologa, którzy na podstawie akt sprawy (z uwzględnieniem treści art. 198 k.p.k.) oraz badania pokrzywdzonych, a wg uznania biegłych – także na podstawie ich ponownego przesłuchania) oraz na podstawie kryteriów oceny wskazanych w metodzie diagnostycznej M. Stellera i G. Koehnkena udzieliliby odpowiedzi, czy zeznania małoletnich N. W., K. W. oraz A. C. są psychologicznie wiarygodne, w tym w szczególności, czy w procesie postrzegania i odtwarzania przez nie postrzeżeń zaistniały okoliczności, w tym uwarunkowania osobowościowe, sugestia, autosugestia, wpływ osób trzecich, procesy motywacyjne, które mogły zakłócić prawidłowe spostrzeganie i odtwarzanie przez nie postrzeżeń;
- wniosku obrońców o przeprowadzenie dowodu z dokumentu <<Sprawozdanie z badania poligraficznego D. B. >> jako dowodu potwierdzającego wiarygodność wyjaśnień oskarżonego D. B. odnośnie tego, że nie dopuścił się on żadnego z zarzucanych mu czynów w odniesieniu do którejkolwiek pokrzywdzonych, co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, bowiem skutkowało naruszeniem prawa oskarżonego do obrony, naruszeniem zasady prawdy

materialnej, wyrokowaniem na podstawie niewiarygodnych, zasugerowanych dowodów z zeznań pokrzywdzonych oraz na podstawie niewiarygodnych, niepełnych, niejasnych, stroniczych i sprzecznych z opinią biegłej A. B. opinii biegłych A. G. i E. C.;

2. błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegający na ustaleniu, że oskarżony dopuścił się przestępstw przypisanych mu przez Sąd w wyroku, podczas gdy oskarżony nie dopuścił się przypisanych mu występków, co miało oczywisty wpływ na treść zaskarżonego wyroku, bowiem skutkowało skazaniem osoby niewinnej za przestępstwa, których D. B. nie popełnił”.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji przez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich przypisanych mu czynów.

„Na zasadzie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 169 k.p.k., art. 196 § 3 k.p.k., art. 201 k.p.k. oraz art. 2 k.p.k. i art. 6 k.p.k.” obrońca wniosła nadto o „przeprowadzenie dowodu z następujących dokumentów:

1. dowodu z dokumentu <<Sprawozdanie z badania poligraficznego D. B. >> jako dowodu potwierdzającego wiarygodność wyjaśnień oskarżonego D. B. odnośnie tego, że nie dopuścił się on żadnego z zarzucanych mu czynów w odniesieniu do którejkolwiek pokrzywdzonych,
2. ze znajdującego w aktach sprawy a pominiętego przez Sąd I instancji dowodu z prywatnej opinii autorstwa prof. dr hab. E. G. pt. <<Ekspertyza Kryminalistyczno – procesowa zeznań K. W., N. W. i A. C. >> jako dowodu na okoliczność wadliwości przeprowadzenia czynności przesłuchania wskazanych świadków, skutkujących uzyskaniem niewiarygodnych dowodów z ich zeznań, jak również jako dowodu na okoliczność istnienia potrzeby ponownego przesłuchania pokrzywdzonych K. W., N. W. i A. C.;
3. dowodu z opinii zespołu biegłych: psychologa, psychiatry oraz seksuologa, którzy na podstawie akt sprawy (z uwzględnieniem treści art. 198 k.p.k.) oraz badania pokrzywdzonych, a wg uznania biegłych – także na podstawie ich ponownego przesłuchania) oraz na podstawie kryteriów oceny wskazanych w metodzie diagnostycznej M. Stellera i G. Koehnkena udzieliliby odpowiedzi, czy zeznania małoletnich N. W., K. W. oraz A. C. są psychologicznie wiarygodne, w tym w szczególności, czy w procesie postrzegania i odtwarzania przez nie postrzeżeń

zaistniały okoliczności, w tym uwarunkowania osobowościowe, sugestia, autosugestia, wpływ osób trzecich, procesy motywacyjne, które mogły zakłócić prawidłowe spostrzeganie i odtwarzanie przez nie postrzeżeń.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w Łodzi, wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2023 r., sygn. akt V Ka 851/21:

1. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:
 - a. uchylił zawarte w pkt 2 rozstrzygnięcie o karze łącznej,
 - b. uniewinnił oskarżonego od czynu przypisanego w pkt 1b,
 - c. obniżył wymiar orzeczonej wobec oskarżonego w punkcie 1a kary pozbawienia wolności do dwóch lat,
 - d. przyjął, że miejscem popełnienia czynu przypisanego w punkcie 1d są G.,
 - e. przyjął, iż czyny przypisane w punkcie 1c i 1d stanowią ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
 - f. obniżył wymiar kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego za czyn przypisany w punkcie 1e do dwóch lat i sześciu miesięcy,
 - g. zasądzoną w punkcie 9 kwotę kosztów sądowych za pierwszą instancję obniżył do 9.414 złotych;
2. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;
3. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego za ciąg przestępstw i przestępstwa kary pozbawienia wolności i wymierzył karę łączną 4 lat pozbawienia wolności;
4. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 1614,66 zł tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze i 400 złotych tytułem opłaty za obie instancje.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony w części, „tj. co do wszystkich rozstrzygnięć, z wyjątkiem rozstrzygnięcia z pkt 1b”, kasacją obrońcy skazanego adwokat B. C., w której zarzucono „w odniesieniu do wszystkich rozstrzygnięć, prowadzących do prawomocnego skazania D. B. za zarzucane mu czyny (...):

- I. bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. polegającą na nienależytej obsadzie Sądu Okręgowego w Łodzi z uwagi na orzekanie w jego składzie SSO X. Y., powołanego na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Łodzi na

podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 05.08.2020 r. o nr 1130.[...].2020 (Monitor Polski 2020 poz. [...]), na podstawie uchwały nr [...].5 z dnia [...].10.2018 r. podjętej przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.), które to uchybienie jednocześnie narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 19 TUE oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka,

- II. rażącą obrazę prawa procesowego, a to art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegającą na zaniechaniu przez Sąd Okręgowy w Łodzi uchylenia wyroku sądu I instancji, mimo iż SSR X.16 Y.16, który – orzekając jednoosobowo – tworzył skład tego sądu, w tym czasie był sędzią delegowanym do Sądu Okręgowego w Łodzi a co za tym idzie nie gwarantował bezstronności i niezawisłości, wymaganych art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 19 TUE oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka,
- III. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 452 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. wskutek oddalenia na rozprawie w dniu 28.10.2021 r. – z powołaniem się na art. 452 § 2 k.p.k. – wniosków dowodowych obrońców o przesłuchanie w charakterze świadków małżonków B. i A. K., I. i W. I. i ich córki D. I., A. i J. G., W. M., W. K. oraz małżonków K. i P. B., mimo iż okoliczności, które miały być udowodnione przy pomocy zeznań tych świadków, w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, miały istotne znaczenie dla ustalenia, czy zostały popełnione czyny zabronione zarzucone oskarżonemu, albowiem dowody te zgłoszone na okoliczność, że D. B., mimo sprawowania pomocy i opieki względem wielu dzieci wchodzących w skład społeczności Kościoła, do którego należy, w tym względem wszystkich trzech pokrzywdzonych, które wcześniej także uczęszczały do tego kościoła (oskarżony wraz z żoną prowadził szkołkę niedzielną, udzielał dzieciom korepetycji z przedmiotów ścisłych, sprawował wraz z innymi rodzicami opiekę nad dziećmi w ramach organizowanych wyjazdów rodzinnych), nigdy nie podejmował względem dzieci, w tym pokrzywdzonych jakichkolwiek czynności seksualnych, czy

jakiegokolwiek innej formy nadużycia ich intymności; jak również na okoliczność zachowania pokrzywdzonych na przestrzeni lat, wskazującego na to, że nie doświadczyły one żadnej krzywdy ze strony oskarżonego, co pozbawiło oskarżonego prawa do obrony i miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, albowiem Sąd Odwoławczy zaniechał przeprowadzenia dowodów wskazujących na niewinność oskarżonego, co skutkowało prawomocnym skazaniem oskarżonego za czyny, których nie popełnił,

IV. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 196 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. wskutek oddalenia na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2022 r. wniosku obrońców o wyłączenie od opiniowania w niniejszej sprawie biegłego psychologa T. K. i powołanie innych biegłych, mimo iż ujawniły się wątpliwości co do bezstronności tego biegłego, a następnie wydanie rozstrzygnięcia na podstawie opinii tego biegłego i innych biegłych, którym brak było cechy bezstronności, mimo iż – z uwagi na ujawnione wątpliwości co do bezstronności tych biegłych – opiniom od nich pochodzącym, także z uwagi na treść tych opinii i niewystarczające do opiniowania w niniejszej sprawie kompetencje biegłych – brak było cech wiarygodności,

V. rżące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 201 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. wskutek oddalenia wniosku obrońców (na rozprawie w dniu 28.10.2012 r. i ponownie na rozprawie w dniu 13.04.2023 r.) dowodu z opinii zespołu biegłych: psychologa, psychiatry oraz seksuologa, którzy na podstawie akt sprawy (z uwzględnieniem treści art. 198 k.p.k.) oraz badania pokrzywdzonych, a wg uznania biegłych – także na podstawie ich ponownego przesłuchania) oraz na podstawie kryteriów oceny wskazanych w metodzie diagnostycznej M. Stellera i G. Koehnkena udzieliliby odpowiedzi, czy zeznania małoletnich N. W., K. W. oraz A. C. są psychologicznie wiarygodne, w tym w szczególności, czy w procesie postrzegania i odtwarzania przez nie postrzeżeń zaistniały okoliczności, w tym uwarunkowania osobowościowe, sugestie, autosugestie, wpływ osób trzecich, procesy motywacyjne, które mogły zakłócić prawidłowe spostrzeganie i odtwarzanie przez nie postrzeżeń, co pozbawiło oskarżonego wykazania istotnych okoliczności, wskazujących na niewiarygodność

psychologiczną pokrzywdzonych, a tym samym ograniczyło go w prawie do obrony, skutkując w konsekwencji niezasadnym prawomocnym skazaniem oskarżonego za czyny, których nie popełnił,

VI. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., a nadto art. 6 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegające na tym, że Sąd Okręgowy w Łodzi w wyniku nierzetelnego rozpoznania apelacji obrońców oskarżonego D. B., nie poddał wszechstronnej i rzetelnej analizie zarzutów sformułowanych w tych środkach odwoławczych oraz nie ustosunkował się do nich w stopniu wystarczającym, a nadto przy kontrolowaniu oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy, zastosował odmienne kryteria tej oceny, która to obraza przepisów prawa procesowego skutkowała niezasadnym prawomocnym skazaniem D. B. za czyny, których nie popełnił. (...)”.

W następstwie przywołanych zarzutów skarżąca wniosła o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej Łódź – Polesie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. W toku rozprawy kasacyjnej prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi ze względu na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej związanej z nienależytą obsadą sądu i o przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesienie kasacji pociągnęło za sobą konieczność uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi ze względu na zaistnienie, podnoszonej w pkt I nadzwyczajnego środka zaskarżenia, bezwzględnej przyczyny uchylenia wyroku w postaci nienależytej obsady sądu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., związanej z udziałem w rozpoznawaniu sprawy sędziego Sądu Okręgowego w Łodzi X. Y..

Sąd Najwyższy konsekwentnie wyraża stanowisko, iż z samego faktu, że w składzie orzekającym zasiada sędzia sądu powszechnego powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych

ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie wynika jeszcze wadliwość wydanego przez ten sąd orzeczenia. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela to stanowisko. W uchwale trzech połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), Sąd Najwyższy podkreślił, iż „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Składowi orzekającemu znany jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (por. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2002, z. 6, poz. 22), jednak wyrok ten nie uzyskał mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia i co oczywiste, nie mógł uchylić uchwały trzech połączonych Izb SN, ani przesądzić o jej obowiązywaniu. Stanowić może jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego tego organu (Trybunału Konstytucyjnego) (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Sąd Najwyższy potwierdził pogląd przedstawiony w uchwale trzech połączonych Izb w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, I KZP 2/22, z dnia 2 czerwca 2022 r., jednocześnie podnosząc, że „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka

sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”. Sąd Najwyższy uznał także, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1, a „w wyniku zmian ustawowych, dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, co uchyliło domniemanie spełnienia przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego kryteriów niezawisłości i bezstronności. Bezpośrednie uzależnienie od władzy politycznej decyzji podejmowanych w procedurze nominacji sędziowskich, uzasadniło przekonanie, że o nominacjach tych mogą decydować względy pozamerytoryczne” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21). Powyższe oznacza, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*.

Przeprowadzając test niezależności i bezstronności sądu w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., należy mieć na względzie stopniowalność kryteriów doboru do sądów różnego rzędu, gdyż surowsze są wymagania w stosunku do sędziów ubiegających się o awans do sądów, które znajdują się wyżej w strukturze sądownictwa. To zaś przesądza o konieczności oceny w ramach testu niezawisłości konkretnego sędziego okoliczności takich jak np.: równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości, utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury, jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów, porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie.

O wadliwości obsady sądu w przypadku, w którym w jego skład wchodzi sędzia powołany w wadliwym procesie nominacyjnym, może przesądzić ponadto fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrejonalnej kompetencji władzy politycznej, udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną, wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji władzy politycznej, co obejmuje również tzw. delegacje ministerialne, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu, a także działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21, czy z dnia 30 maja 2023 r., II KK 23/22).

Przeprowadzając test związany z podniesionym zarzutem kasacyjnym Sąd Najwyższy skorzystał z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych pana sędziego X. Y., obrazujących jego drogę zawodową oraz materiałów związanych z postępowaniami konkursowymi nadesłanymi przez KRS w związku ze sprawą V KK 368/24, zawisłą przed Sądem Najwyższym, uchwał Krajowej Rady Sądownictwa o numerach: [...], [...]5 i [...]2 oraz z orzeczeń z ich uzasadnieniami wydanych w Sądzie Najwyższym w sprawach I NO 59/19, I NO 60/19, I NO 61/19, I NO 62/19 i I NO 63/19.

1. W 2004 r. Pan X. Y. ukończył z wynikiem dobry plus studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu [...], a następnie odbył aplikację sądową w okręgu Sądu Okręgowego w Łodzi zakończoną złożeniem we wrześniu 2007 r. egzaminu sędziowskiego z oceną bardzo dobrą. Z dniem 23 października 2007 r. został mianowany asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2009 r. pan X. Y. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi. Warto przy tym zauważyć, że wcześniej Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi oraz Zgromadzenie Ogólne Przedstawicieli Sędziów okręgu łódzkiego jednomyślnie pozytywnie zaopiniowały kandydaturę X. Y..

2. Pismem z dnia 12 marca 2015 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się do Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi o zajęcie stanowiska w sprawie delegowania

sędziego X. Y. do wykonywania czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości (sędzia zgodził się na delegację). W piśmie z dnia 17 marca 2015 r. Prezes Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi nie wyraził zgody na delegowanie sędziego z uwagi na trudną sytuację kadrową. Podobne stanowisko zajął wiceprezes Sądu Okręgowego w Łodzi (pismo z dnia 1 kwietnia 2015 r. Do ostatniego z wymienionych pism dołączono wyciąg z protokołu posiedzenia Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi zawierający negatywną opinię tego gremium w kwestii delegowania sędziego. W dniu 24 kwietnia 2015 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Wojciech Hajduk delegował sędziego X. Y. do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości w okresie od 4 maja do 3 listopada 2015 r. W piśmie wskazano, że na czas delegacji przyznano sędziemu dodatek funkcyjny w wysokości 0,30% mnożnika podstawy i dodatek specjalny w wysokości 20% sumy wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego.

3. W dniu 26 czerwca 2015 r. ogłoszono w Monitorze Polskim (2015, poz. 562) o jednym wolnym miejscu sędziowskim w Wojskowym Sądzie Okręgowym w Warszawie. Sędzia X. Y. zgłosił swoją kandydaturę na wskazane miejsce sędziowskie i w związku z tym, w odpowiedzi na pismo Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie sporządzono zestawienie statystyczne obrazujące jego działalność orzeczniczą i sporządzono opinię z dnia 20 października 2015 r. W opinii tej Prezes Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi stwierdził przydatność sędziego do pełnienia obowiązków sędziego w Wojskowym Sądzie Okręgowym. Jak wynika z uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia [...] marca 2017 r., w związku z tym, że sędzia X. Y. cofnął swoje zgłoszenie, uchwałą nr [...]1 z dnia [...] marca 2017 r. umorzono postępowanie.

4. Uchwałą z dnia 16 grudnia 2016 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego podjęła decyzję o nadaniu panu X. Y. stopnia naukowego doktora nauk prawnych w zakresie prawo: specjalność postępowanie karne.

5. W dniu 10 grudnia 2018 r. Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi opiniowało kandydatów zgłaszających się do konkursu na delegację do V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Łodzi. W następstwie głosowania oddano:
- na sędziego X. Y. 1 głos „za”, 10 głosów „przeciw” i 1 głos „wstrzymujący się”,

- na sędziego X.2 Y.2 12 głosów „za”, przy braku innych głosów,
- na sędzię X.3 Y.3 1 głos „za”, 10 głosów „przeciw” i 1 głos „wstrzymujący się”,
- na sędziego X.4 Y.4 12 głosów „wstrzymujących się”, przy braku innych głosów.

Pismem z dnia 27 grudnia 2018 r. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o opinii Kolegium i wniósł o delegowanie dwóch sędziów, nie wskazując ich imiennie. W dniu 9 stycznia 2019 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Łukasz Piebiak delegował sędziego X. Y. do Sądu Okręgowego w Łodzi na okres od 9 stycznia 2019 r. do 8 lipca 2019 r. W dniu 5 czerwca 2019 r. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o delegowanie sędziego X. Y. na kolejny okres. Do pisma dołączono wyciąg z posiedzenia Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi, z którego wynika, że pozytywnie zaopiniowało dalszą delegację 3 członków Kolegium, a pozostałych dziesięciu wstrzymało się od głosu. W dniu 4 lipca 2019 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Łukasz Piebiak delegował sędziego X. Y. do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w Łodzi na okres od 9 lipca do 2019 r. do 8 stycznia 2020 r. Po raz kolejny Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o przedłużenie delegacji sędziego X. Y. pismem z dnia 27 listopada 2019 r. Z dołączonego do niego wyciągu z protokołu Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18 listopada 2019 r. wynika, że za przedłużeniem delegacji opowiedziało się 4 członków Kolegium, a 9 wstrzymało się od głosu. W dniu 9 stycznia 2020 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Anna Dalkowska delegowała sędziego X. Y. do Sądu Okręgowego w Łodzi na okres od 9 stycznia 2020 r. do dnia 8 lipca 2020 r. Ostatniej delegacji do Sądu Okręgowego w Łodzi udzielono sędziemu X. Y. w dniu 8 lipca 2020 r. na okres od 9 lipca 2020 r. do dnia 8 stycznia 2021 r., przy czym w tym wypadku Kolegium Sądu Okręgowego w Łodzi, w dniu 8 czerwca 2020 r. jednomyślnie pozytywnie zaopiniowało „kwestię dalszej delegacji”.

6. W dniu 28 lutego 2020 r. Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi powierzył, będącemu na delegacji sędziemu X. Y., pełnienie z dniem 1 marca 2020 r. funkcji rzecznika prasowego Sądu Okręgowego w Łodzi do spraw karnych. W związku z rezygnacją z tej funkcji, sędzia został z niej zwolniony przez Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi z dniem 31 grudnia 2020 r.

7. W związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 2018 r. (Monitor Polski z 2018 r., poz. 292) o wolnych stanowiska sędziowskich w Sądzie Okręgowym w Łodzi, sędzia X. Y. zgłosił swoją kandydaturę w dniu 10 kwietnia 2018 r. (data wpływu do Oddziału Kadr Sądu Apelacyjnego w Łodzi). Postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2020 r. Prezydent RP powołał sędziego X. Y. na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Łodzi. Wręczenie powołania nastąpiło w dniu 6 października 2020 r. (przebieg postępowania konkursowego zostanie omówiony odrębnie).

8. W toku posiedzenia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Łodzi w dniu 20 marca 2023 r. rozważano m.in. kwestię wyrażenia opinii dotyczącej wystąpienia do Ministra Sprawiedliwości o delegowanie do pełnienia obowiązków w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w Łodzi sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi X.3 Y.3, X.14 Y.14 i X. Y.. Za pierwszą z wymienionych osób oddano 5 głosów, 1 był przeciw”, kandydatura sędzi Y.14 poparta została jednogłośnie, natomiast wobec sędziego X. Y. oddano 2 głosy „za”, 1 „przeciw” i 3 „wstrzymujące się”. Pismem z dnia 21 kwietnia 2023 r. poinformowano Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi, że Minister Sprawiedliwości nie uwzględnił wniosku o delegowanie sędziego X. Y. do Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

9. W dniu 20 czerwca 2023 r. do Oddziału Kadr Sądu Apelacyjnego w Łodzi wpłynęło zgłoszenie sędziego X. Y. jako kandydata na jedno stanowisko sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi, w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 maja 2023 r. (Monitor Polski z 2023 r., poz. 540). Ocenę kwalifikacji kandydata sporządził sędzia Sądu Apelacyjnego w Łodzi P. Z., który we wnioskach stwierdził, że: „Sędzia X. Y. spełnia warunki umożliwiające mu ubieganie się o stanowisko Sędziego Sądu Apelacyjnego. Wykonywanie przez niego obowiązków sędziego, relacje ze współpracownikami, czy uczestnikami postępowań nie budzą zastrzeżeń. Jego mocne strony to: staranność w przygotowaniu rozstrzygania spraw, należyte przygotowanie do sesji i posiedzeń oraz dobra efektywność pracy, wzorowa terminowość sporządzania uzasadnień, ich zwięzłość i rzetelność. Podkreślić należy, iż kandydat posiada stopień doktora nauk prawnych. Słabe strony to brak doświadczenia w rozstrzyganiu spraw obszernych, lub o skomplikowanym charakterze, na co mogą wskazywać wskaźniki stabilności jego orzecznictwa, kształtujące się co do zasady poniżej średniej dla wydziałów, w których orzekał. Zwrócić należy uwagę, że kandydat został powołany na stanowisko sędziego Sądu

Okręgowego niespełna trzy lata temu. Jego orzekanie w IV Wydziale Karnym rozstrzygającym sprawy w I instancji było krótkie, a co za tym idzie ilość wydanych orzeczeń była niewielka. Przeważający okres czasu kandydat rozpoznawał odwołania od orzeczeń Sądów Rejonowych. Jego kandydatura, choć z powyższymi zastrzeżeniami zasługuje na pozytywną ocenę". Na jedno miejsce w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi, wynikające we wskazanego ogłoszenia, zgłosiły się także sędzie Sądu Okręgowego w Łodzi: X.3 Y.3 i X.15 Y.15. W przeprowadzonym w dniu 11 października 2023 r. głosowaniu w toku posiedzenia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie zaopiniowania kandydatur, na X.3 Y.3 oddano 10 głosów „za”, przy braku innych głosów, na X.15 Y.15 6 głosów „za” i 4 głosy „wstrzymujące się”, a na X. Y. 8 głosów „przeciw” i 2 „wstrzymujące się”, przy braku głosów „za”. Na posiedzeniu zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa z 28 lutego 2024 r. oddano na kandydaturę sędziego X. Y. 1 głos „przeciw” i 2 głosy „wstrzymujące się”, przy braku głosów „za” i zajęto stanowisko o braku rekomendacji dla tego kandydata. W związku z tym, że sędzie X.3 Y.3 i X.15 Y.15 wycofały swoje zgłoszenia, Krajowa Rada Sądownictwa uchwałami nr [...]3 i [...]4 z dnia [...] lutego 2024 r. umorzyła postępowania wszczęte w sprawie ich zgłoszeń. W toku posiedzenia plenarnego w dniu 29 lutego 2024 r. za kandydaturą sędziego X. Y. oddano 7 głosów, a przeciwko niej 6 głosów. W tej sytuacji, uchwałą nr [...]2 z dnia [...] lutego 2024 r. Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie sędziego X. Y. do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 21 maja 2024 r. sędzia X. Y. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

Wszystkie przedstawione fakty wynikają z akt osobowych sędziego X. Y., dokumentacji nadesłanej przez Krajową Radę Sądownictwa i uchwał tej Rady o numerach [...]2 i [...].

Jak wskazano to w pkt 7, konkurs związany z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 marca 2018 r. (Monitor Polski z 2018 r., poz. 292) wymaga szerszej analizy. Na osiemnaście wolnych stanowisk w Sądzie Okręgowym w Łodzi zgłosiło się 55 osób, przy czym dwie z nich wycofały swoje zgłoszenia i postępowanie wobec nich zostało umorzone. Na posiedzeniu Kolegium Sądu Apelacyjnego w Łodzi w dniu 18 czerwca 2018 r. zaopiniowano: 16 osób „pozytywnie z rekomendacją”, 7

osób „negatywnie”, a pozostałe „pozytywnie”. Opiniowaniem kandydatów zajmowało się również Zgromadzenie Sędziów Apelacji Łódzkiej, które swoje stanowisko wyraziło w drodze głosowania. Dla jasności przekazu warto przedstawić wyniki obu gremiów w odniesieniu do kandydatów, którzy uchwałą KRS z dnia [...] października 2018 r. nr [...]5 przedstawieni zostali Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie, przy czym najpierw wskazana zostanie opinia Kolegium, a potem wyniki głosowania Zgromadzenia:

- X.21 Y.21: pozytywna z rekomendacją, 56 „za”, 5 „przeciw”, 11 „wstrzymujących się”,
- X.17 Y.17: negatywna, 1 głos „za”, 64 „przeciw”, 7 „wstrzymujących się”,
- X.18 Y.18: pozytywna, 17 „za”, 26 „przeciw”, 29 „wstrzymujących się”,
- X.19 Y.19: pozytywna z rekomendacją, 42 „za”, 15 „przeciw”, 15 „wstrzymujących się”,
- X.20 Y.20: pozytywna, 11 „za”, 49 „przeciw”, 12 „wstrzymujących się”,
- X.22 Y.22: pozytywna z rekomendacją, 58 „za”, 10 „przeciw”, 4 „wstrzymujące się”,
- X.23 Y.23: pozytywna, 35 „za”, 8 „przeciw”, 29 „wstrzymujących się”,
- X.24 Y.24: pozytywna, 27 „za”, 23 „przeciw”, 22 „wstrzymujące się”,
- X.3 Y.3: pozytywna, 23 „za”, 14 „przeciw”, 35 „wstrzymujących się”,
- X. Y.: pozytywna, 19 „za”, 14 „przeciw”, 39 „wstrzymujących się”,
- X.25 Y.25: pozytywna, 7 „za”, 58 „przeciw”, 7 „wstrzymujących się”,
- X.26 Y.26: pozytywna: 16 „za”, 27 „przeciw”, 29 „wstrzymujących się”,
- X.27 Y.27: negatywna, 4 „za”, 56 „przeciw”, 12 „wstrzymujących się”,
- X.28 Y.28: pozytywna, 29 „za”, 13 „przeciw”, 30 „wstrzymujących się”,
- X.29 Y.29: pozytywna z rekomendacją, 61 „za”, 3 „przeciw”, 8 „wstrzymujących się”,
- X. 30 Y.30: negatywna, 5 „za”, 63 „przeciw”, 4 „wstrzymujące się”,
- X.31 Y.31: pozytywna, 15 „za”, 20 „przeciw”, 37 „wstrzymujących się”,
- X.32 Y.32: pozytywna z rekomendacją, 62 „za”, 3 „przeciw”, 6 „wstrzymujących się”.

Jak wynika w przedstawionego zestawienia uznanie Krajowej Rady Sądownictwa znalazło jedynie 5 spośród 16 osób, które uzyskały od Kolegium opinię pozytywną z rekomendacją. Jednocześnie KRS wskazała na 3 osoby z negatywną opinią Kolegium i śladowym poparciem Zgromadzenia. Jak wskazano, wśród kandydatów, na których nie zagłosowała KRS, znalazły się osoby z pozytywną opinią

z rekomendacją i głosami „za” Zgromadzenia : X.33 Y.33 – 65, X.5 Y.5 – 52, X.6 Y.6 – 48, X.1 Y.1 – 64, X.7 Y.7 – 62, X.8 Y.8 – X.9 Y.9 – 51, X.10 Y.10 – 53, X.11 Y.11 – 62, X.12 Y.12 – 64, X.34 Y.34 – 50.

Analiza treści uzasadnienia uchwały KRS nie pozwala na ustalenia jasnych argumentów przemawiających za dokonaniem wyborem. Z pewnością za niewystarczające uznać należy stwierdzenie, że „uzyskany przez kandydatów w niniejszym postępowaniu nominacyjnym poziom poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Łodzi i Zgromadzenia Przedstawicieli Apelacji Łódzkiej nie w każdym przypadku odzwierciedla poziom kwalifikacji, wynikający z innych dokumentów zgromadzonych w toku tego postępowania. W konsekwencji poziom poparcia środowiska sędziowskiego nie był kryterium decydującym o wyborze najlepszych kandydatów”, ponieważ w istocie żadnych innych konkretnych kryteriów nie wskazano. Przykładem potwierdzającym powyższe stwierdzenie jest zestawienie sytuacji kandydatów: X. Y. i X.1 Y.1. Obaj złożyli egzamin sędziowski z wynikiem bardzo dobrym i odbyli asesurę w podobnym czasie. W trakcie służby X. Y. był delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, a X.1 Y.1 był asystentem sędziego Sądu Najwyższego. Obaj w czasie trwania konkursu byli doktorami nauk prawnych i uzyskali pozytywne opinie wizytatorów. Nadto X.1 Y.1 orzekał w ramach delegacji w sądzie wyższej instancji, pełnił też w latach 2015 – 2018 funkcję wiceprezesa Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi. Dodatkowo Kolegium wyraziło wobec niego opinię pozytywną z rekomendacją, a Zgromadzenie oddało na niego 64 głosy „za”, gdy X. Y. uzyskał opinię pozytywną i oddano na niego 19 głosów „za”. Niczego w tej mierze nie wyjaśnia protokół posiedzenia Rady, w którym w odniesieniu do X.1 Y.1 odnotowano m.in.: „Posiada bardzo dobre wyniki orzecznicze. Niejednolita struktura drogi zawodowej i sądowej kandydata spowodowała, że pomimo znakomitych cech kandydat nie uzyskał pozytywnej rekomendacji zespołu”. Jak się okazało, mimo tych „znakomitych cech” i bardzo dobrego orzecznictwa, doktoratu oraz pełnienia funkcji sądowych, kandydat nie uzyskał także uznania całej Rady skoro w głosowaniu oddano za nim tylko 4 głosy, a za X. Y. aż 17.

Rozważana uchwała Krajowej Rady Sądownictwa zaskarżona została do Sądu Najwyższego (sprawy o sygnaturach I NO 59/19, I NO 60/19, I NO 61/19, I NO 62/19 i I NO 63/19). W trzech pierwszych sprawach odwołania wniesione przez X.33

Y.33, X.8 Y.8 i X.7 Y.7 zostały oddalone wyrokami z dnia 16 lipca 2019 r. Jednak w zdaniach odrębnych do tych orzeczeń podkreślono, że „Rada nie wyjaśniła w sposób niebudzący wątpliwości, dlaczego zdyskwalifikowała ustawowe kryteria oceny kandydatów, takie jak poparcie Kolegium Sądu Apelacyjnego w Łodzi i Zgromadzenia Przedstawicieli Apelacji Łódzkiej (...)”. W sprawie I NO 62/19 umorzono postępowanie wobec cofnięcia odwołania, natomiast w sprawie I NO 63/19, wyrokiem z dnia 27 maja 2020 r. uchylono uchwałę co do X.17 Y.17 oraz co do X.11 Y.11 (wnoszącego odwołanie, a także w odniesieniu do X.13 Y.13, który był drugim odwołującym się, lecz w jego przypadku umorzono postępowanie, ponieważ pan sędzia Y.13 wycofał swoje zgłoszenie do postępowania konkursowego. W uzasadnieniu orzeczenia zauważono m.in., że „(..) nie można zweryfikować twierdzenia uzasadnienia uchwały (s. 21), na jakich podstawach przyjęto, że wszyscy kandydaci rekomendowani posiadają wysokie kwalifikacje merytoryczne i rozległą wiedzę specjalistyczną, a także odpowiednie doświadczenie zawodowe i życiowe”.

W świetle poczynionych rozważań wadliwość omawianego postępowania konkursowego, a w szczególności brak transparentności, co do rzeczywistych motywów podjętej uchwały, jawi się jako oczywista. Jest faktem, że w chwili ogłoszenia o wolnych stanowiskach w Sądzie Okręgowym w Łodzi oraz w czasie przeprowadzania konkursu, nie było jeszcze uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego ani ugruntowanego orzecznictwa trybunałów europejskich kwestionujących status Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej po zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa dokonanej w 2017 roku. Głosy takie obecne były jednak w dyskursie prawniczym i z całą pewnością były znane sędziemu X. Y., doktorowi nauk prawnych, ustawicznie pogłębiającemu swą wiedzę, co wynika ze znajdujących się w aktach osobowych opinii i innych dokumentów. Warto przypomnieć, że postanowienie Prezydenta RP o powołaniu sędziego na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Łodzi wydane zostało dopiero 5 sierpnia 2020 r., a do wręczenia aktu nominacji doszło w dniu 6 października 2020 r. Wobec oczywistej wadliwości postępowania konkursowego, potwierdzonej złożonymi odwołaniami i związanymi z nimi postępowaniami, które wszczęto już w 2019 r., a także wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r., III PO 7/18, w którym stwierdzono, że Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym w trybie określonym

przepisami ustawy z dnia 7 grudnia 2017 r. (...) nie daje wystarczającej gwarancji niezależności od organów władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz uchwałą trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., istniały uzasadnione powody do rezygnacji z awansu, czego jednak sędzia X. Y. nie uczynił. Znajduje to zresztą uzasadnienie w faktach poprzedzających nominację i występujących już po niej. Przypomnieć trzeba, że sędzia był kilkakrotnie delegowany do Sądu Okręgowego w Łodzi mimo braku jednoznacznego poparcia ze strony Kolegium, bądź przy wręcz negatywnej w tej mierze opinii. Podobnie rzecz się ma z awansem sędziego do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Zgłoszenie do udziału w konkursie nastąpiło w dniu 20 czerwca 2023 r., a więc jeszcze przed wydaniem wyroku w rozważanej sprawie. Sędzia X. Y. uczestniczył w tym konkursie mimo negatywnej opinii Kolegium, powściągliwej opinii wizytatora oraz negatywnej oceny zespołu opiniującego Krajowej Rady Sądownictwa. Przeszkodą do ubiegania się o awans do Sądu Apelacyjnego nie było także kwestionowanie jego wcześniejszego powołania w formie procesowej. W rozważanej sprawie, na rozprawie odwoławczej w dniu 13 kwietnia 2023 r., obrońca oskarżonego złożyła na podstawie art. 41 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego referenta (X. Y.) „od rozpoznania niniejszej sprawy z uwagi na sposób powołania sędziego przez tak zwaną neo-KRS (niezgodność z Konstytucją RP, Europejską Konwencją o Ochronie Praw Podstawowych, Traktat UE) oraz sposób zadawania pytań podczas przesłuchania pokrzywdzonych” (k – 732). Wniosek ten został rozpoznany w istocie jedynie częściowo. Postanowieniem z dnia 31 maja 2023 r. Sąd Okręgowy w Łodzi nie uwzględnił wniosku „w zakresie okoliczności podnoszonych w trybie art. 41 § 1 k.p.k.”, a w pozostałej części go odrzucił. Sąd nie odniósł się więc do wniosku na płaszczyźnie art. 41 k.p.k., bowiem uznał, że znajduje on oparcie w przepisach art. 42 u.s.p. i w związku z tym jest spóźniony. Tymczasem, przynajmniej z treści protokołu rozprawy, nie wynika, by obrońca domagała się testowania sędziego we wskazanym trybie. Okoliczność ta nie jest wprawdzie podnoszona w kasacji, ma jednak znaczenie dla oceny, czy sąd z udziałem sędziego X. Y. był należycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Przeprowadzony test, w kontekście wadliwości KRS ukształtowanej na mocy ustawy z 2017 r., przebiegu konkursu dotyczącego awansu do Sądu Okręgowego,

postawy sędziego przed uzyskaniem nominacji oraz w związku z ubieganiem się o awans do Sądu Apelacyjnego w Łodzi prowadzi do wniosku, że sędzia X. Y. akceptował destrukcyjne dla wymiaru sprawiedliwości zmiany i z nich korzystał, co powoduje, iż w szczególności w świetle uchwały Sądu Najwyższego, I KZP 2/22, w której wywieziono, że w wyniku zmian ustawowych, dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, co uchyliło domniemanie spełnienia przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego kryteriów niezawisłości i bezstronności, Sąd Okręgowy w Łodzi, rozpoznający sprawę D. B. z udziałem sędziego X. Y. nie był należycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co pociągnęło za sobą, z uwagi na bezwzględny charakter uchybienia, uchylenie tego wyroku w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W toku ponowionego postępowania Sąd będzie zobowiązany do rozpoznania sprawy w składzie zgodnym z prawem, stanowiącym „sąd ustanowiony ustawą”. Zważywszy na kierunek zaskarżenia wyłącznie na korzyść, sytuacja oskarżonego w toku ponowionego postępowania nie może ulec pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do czynu, od popełnienia którego został uniewinniony.

Na uwzględnienie nie zasługiwał wniosek obrońcy o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji w związku z uchybieniem zarzucanym w pkt II kasacji. Zarzut ten jest oczywiście bezzasadny co najmniej z dwóch powodów. Jest faktem, że w wyroku z dnia 16 listopada 2021 r. w sprawach połączonych C-748/19 do C-754/19 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyraził pogląd, iż art. 19 ust. 1 akapit 2 TUE odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy 2016/343 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi Minister Sprawiedliwości państwa członkowskiego Unii Europejskiej (w tym wypadku Rzeczypospolitej Polskiej) może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony.

Taka sytuacja może bowiem rodzić wątpliwości co do bezstronności i niezależności składu orzekającego oraz prawidłowości obsadzenia takiego składu. Tym niemniej Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na stanowisku, że sam fakt udziału w składzie orzekającym sędziego delegowanego na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p. nie może być samodzielną podstawą do stwierdzenia, że sąd nie był należycie obsadzony. Wskazuje, że przemawia za tym konieczność dokonywania ścieśniającej interpretacji art. 439 § 1 k.p.k., zawierającego katalog bezwzględnych przyczyn odwoławczych oraz że podobnie, gdy aktualizuje się kwestia udziału w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, każdorazowo powinna być przeprowadzona analiza tego, czy spełnione zostały wymogi w zakresie minimalnego standardu bezstronności. W tym względzie może być pomocny test bezstronności, o którym mowa w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. Zatem strona, która twierdzi, że z powodu udziału w składzie orzekającym sądu sędziego delegowanego sąd był nienależycie obsadzony (uchybiecie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) powinna podać jeszcze inne okoliczności dotyczące sędziego delegowanego, które dopiero łącznie z faktem delegacji ministerialnej mogą przemawiać za przyjęciem, że doszło do wspomnianego uchybienia. W grę może wchodzić np. delegowanie sędziego do sądu wyższego i zarazem powołanie go na stanowisko prezesa tego sądu lub wydanie przez niego orzeczenia w sprawie, która jest w polu zainteresowania czynnika politycznego, które to orzeczenie może być interpretowane jako spełniające oczekiwania Ministra Sprawiedliwości (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 maja 2022 r., II KK 185/22; z dnia 1 lipca 2022 r., III KK 207/22; z dnia 14 lipca 2022 r., V KK 54/22; z dnia 14 września 2022 r., III KK 409/22; z dnia 28 października 2022 r., III KK 465/22; z dnia 19 czerwca 2024 r., II KO 43/24 oraz z dnia 29 sierpnia 2024 r., II KK 289/24). Skarżąca nie przytacza jednak w tej mierze żadnych argumentów, bowiem trudno do nich zaliczyć dokumenty, z których wynika, że sędzia już po wydaniu wyroku w rozważanej sprawie był osobą podejrzaną o prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości i wykonywane czynności orzeczniczych w tym stanie w dniu 29 marca 2021 r. Ponadto, zarówno z orzeczeń Sądu Najwyższego, jak i przede wszystkim

utrwalonej linii orzecznictwa samego TSUE, a także poglądów doktryny, wynika skutek *ex tunc* wykładni prawa unijnego wyrażonej w orzeczeniu prejudycjalnym. Sam Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje więc, że interpretacja postanowień i zasad prawa unijnego jest w nich zawarta *ab initio*. Toteż obowiązywanie czasowe wykładni wyrażonej w deklaratoryjnym orzeczeniu prejudycjalnym TSUE jest identyczne z obowiązywaniem w czasie europejskich unormowań prawnych, których wykładnia jest dokonywana (niezależnie od momentu wyartykułowania samej wykładni). Interpretacja ma więc skutek od ich wejścia w życie, czyli *ex tunc*, przy czym Trybunał Sprawiedliwości dopuszcza niekiedy inne określenie skutków czasowych własnych orzeczeń prejudycjalnych (por. P. Dąbrowska-Kłosińska, *Skutki wyroków prejudycjalnych TS w postępowaniu przed sądami krajowymi w świetle orzecznictwa i Traktatu z Lizbony*, Europejski Przegląd Sądowy 2010, z. 12, s. 13). Odpowiadając na pytanie prejudycjalne sądu właściwego do orzekania w sprawach karnych TSUE w swoich wcześniejszych orzeczeniach wskazywał, że prawo Unii nie wymaga, aby w celu uwzględnienia wykładni odpowiedniego przepisu tego prawa przyjętej przez Trybunał po wydaniu przez organ sądowy orzeczenia posiadającego powagę rzeczy osądzonej organ ten był co do zasady zobowiązany do zmiany tego orzeczenia (por. wyrok TSUE z dnia 24 października 2018 r., C-234/17, XC, YB, ZA, pkt 54, ECLI:EU:C:2018:853; zob. także podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, pkt 60; z dnia 6 października 2015 r., Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, pkt 38; z dnia 29 lipca 2019 r., C-620/17, Hochtief Solutions AG Magyarország Fióktelepe, ECLI:EU:C:2019:630, pkt 56.) – tak w tym przedmiocie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2022 r., IV KO 1/22.

Powyższe zasady temporalne skutkowały przyjmowaniem przez Sąd Najwyższy w wydawanych dotychczas orzeczeniach, w których zagadnienia delegacji się pojawiało, takiej wykładni przepisów, która nie dawała podstaw do wzruszania poddawanych kontroli tego Sądu orzeczeń przy przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., bowiem delegacje te były dokonywane przez Ministra Sprawiedliwości przed datą interpretacji przepisów traktatowych przez TSUE, a więc przed dniem 16 listopada 2021 r. Co więcej, w większości spraw, w których problematyka delegacji się pojawiała, również orzeczenia zapadłe z udziałem sędziów posiadających taki status wydawane były przed wskazaną wyżej datą (zob.

m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2023 r., II KK 469/22 i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2021 r., II KK 379/21 i z dnia 23 czerwca 2022 r., IV KK 164/22). W rozważanej sprawie wyrok Sądu Rejonowego został wydany w dniu 9 lutego 2021 r., a zatem przed wydaniem orzeczenia przez TSUE, na które powołuje się skarżąca.

Za oczywiście bezzasadny uznać należy także zarzut z pkt V kasacji. W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy na podstawie art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. oddalił wniosek dowodowy zawarty w pkt 3 apelacji adwokat B. C. o dopuszczenie dowodu z opinii zespołu biegłych psychologa, psychiatry oraz seksuologa. Tymczasem wniosek taki był składany również przed Sądem pierwszej instancji, a jego oddalenie stało się przedmiotem zarzutu w apelacji wskazanej obrońcy. W tej sytuacji, skoro wniosek o dopuszczenie tego samego dowodu, zgłoszonego ponownie po oddaleniu przed sądem poprzedniego wniosku, został oparty na tych samych podstawach faktycznych, to stosownie do art. 368 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., nie powinien być przedmiotem rozpoznania (w protokole należało umieścić jedynie stosowną wzmiankę). Oddalenie wniosku dowodowego w tej sytuacji nie mogło stanowić rażącej obrazę prawa i nie mogło mieć istotnego wpływu na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia.

Zasadnicze zastrzeżenia budzi zarzut podniesiony w pkt IV kasacji, związany z oddaleniem wniosku obrońców o wyłączenie biegłego psychologa T. K. z uwagi na wątpliwości co do jego bezstronności. Zarzut ten nie został w istocie uzasadniony. Trudno bowiem uznać za rzeczowe i przekonujące wywody zawarte w ostatnim akapicie uzasadnienia kasacji, w których podnosi się, że na brak bezstronności biegłego wskazuje fakt, że w odniesieniu do oskarżonego używa on określenia sprawca, a małoletnie nazywa pokrzywdzonymi.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut z pkt III kasacji. Wniosek o przesłuchanych wymienionych w zarzucie świadków został sformułowany w piśmie obrońcy adwokat B. C. z dnia 28 października 2021 r. (k – 575 – 577), a więc już w fazie postępowania odwoławczego. W tezie dowodowej wskazano, że świadkowie mają zostać przesłuchani „na okoliczność, że D. B., mimo sprawowania pomocy i opieki względem wielu dzieci wchodzących w skład społeczności Kościoła, do którego należy, w tym względem trzech pokrzywdzonych, które wcześniej także

uczęszczały do tego kościoła (oskarżony wraz z żoną prowadził szkołkę niedzielną, udzielał korepetycji z przedmiotów ścisłych, sprawował wraz z innymi rodzicami opiekę nad dziećmi w ramach organizowanych wyjazdów rodzinnych), nigdy nie podejmował względem dzieci, w tym pokrzywdzonych jakichkolwiek czynności seksualnych, czy jakiegokolwiek innej formy nadużycia ich intymności; jak również na okoliczność zachowania pokrzywdzonych na przestrzeni lat, wskazującego na to, że nie doświadczyły one żadnej krzywdy ze strony oskarżonego”. Wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2021 r. Jako podstawę tej decyzji procesowej wskazano art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. i choć postanowienie nie zawiera uzasadnienia, samo rozstrzygnięcie ocenić należy jako trafne. Wskazany przepis stanowi, że sąd odwoławczy oddala wniosek dowodowy, jeżeli dowód nie był powołany przed sądem pierwszej instancji, pomimo że składający wniosek mógł go wówczas powołać, lub okoliczność, która ma być udowodniona, dotyczy nowego faktu, niebędącego przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji, a składający wniosek mógł go wówczas wskazać. Jest oczywiste, że nie istniała żadna przeszkoda, przynajmniej skarżąca się na nią nie powołuje, by wniosek o przesłuchanie wymienionych w nim świadków złożyć w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Podstawa oddalenia wniosku została zatem przez Sąd wskazana prawidłowo, zwłaszcza, że w sprawie nie zachodzą okoliczności przewidziane w art. 452 § 3 k.p.k. W świetle tego przepisu wniosku dowodowego nie można oddalić na podstawie § 2 pkt 2, m.in. wówczas, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, ma istotne znaczenie dla ustalenia, czy czyn został popełniony, czy stanowi on przestępstwo i jakie. Wnioskowane dowody nie były bezpośrednio związane z czynami zarzucanymi oskarżonemu, gdyż – jak wynika z przytoczonej tezy – dotyczyć miały zachowania oskarżonego w odniesieniu do pokrzywdzonych i innych dzieci oraz zachowania samych pokrzywdzonych w innym czasie i miejscach, niż te które są przedmiotem osądu. Wykazanie, że w czasie zajęć szkoły niedzielnej, czy w trakcie korepetycji, oskarżony nie molestował pokrzywdzonych i innych dzieci, nie może mieć istotnego znaczenia dla stwierdzenia, czy zachowywał się w sposób zarzucany mu w akcie oskarżenia, a zatem ustalenia, czy czyny zostały popełnione i czy stanowią one przestępstwo.

Odnoszenie się do zarzutu zawartego w pkt VI kasacji, kwestionującego rzetelność kontroli odwoławczej jest – ze względu na kasatoryjny charakter wyroku Sądu Najwyższego – przedwczesne.

Kierując się powyższym, orzeczono jak w wyroku. Rozstrzygnięcie o zwrocie opłaty wynika z art. 527 § 4 k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz